

Nr 180.

Av herr **Pers**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om anslag till undervisning i trädgårdsskötsel.

I Kungl. Maj:ts proposition § 12 till riksdagen angående anslag till undervisning i trädgårdsskötsel ha vissa önskningsmål angående anordningar till trädgårdsskötselns upphjälpande inom landet förelagts riksdagen. Därvid har den utredning lagts till grund, som förebärts av de den 3 juli 1917 tillkallade sakkunnige. Kungl. Maj:ts har emellertid icke upptagit sakkunnigas förslag i dess helhet utan skjutit undan en del. Bland dessa är sakkunnigas förslag om trädgårdskonsulenter samt en kurs för hemkonsulenter vid den kvinnliga trädgårdsskolan vid Apelryd.

Dessa båda grenar av trädgårdsväsendet torde vara av sådan beskaffenhet, att de ej böra ställas på framtiden. Vad konsulentväsendet beträffar, ha sakkunniga ställt detta i samband med trädskötarorganisationen och övrig av hushållningssällskapen anordnad assistens på trädgårdsområdet. Det är emellertid en annan sida av trädgårdssaken, som under den sista tiden kommit i förgrunden på ett sätt, som gör, att den bör beaktas, nämligen trädgårdsundervisningen i folkskolorna. Sakkunniga ha visserligen upptagit även denna fråga i anledning av en framställning från Svenska Skolträdgårdsföreningen och framställt vissa förslag. Dessa ha dock icke i detta sammanhang vunnit beaktande. Den nydaning, som försiggår på folkskolans område, har dock tagit sikte även på trädgårdsundervisningens upphjälpande och åtskilligt har därvid redan tagit fast form i de förordningar, som utgått från ecklesiastikdepartementet.

Härvid gör sig emellertid bristen till känna av en ledande kraft inom länen, som kan stå skolråd och folkskoleinspektörer till handa med råd och anvisningar. Särdeles kännbart blir detta inom de närmaste åren, när nybyggnad av folkskolor komma att i stort antal planeras

eller redan äro under förberedande. Därvid är det en ytterst viktig sak, att byggnaderna komma att placeras på sådant sätt att anläggning av skolträdgårdar blir icke blott möjlig utan till största gagn och trevnad. Även vid själva planläggningen av trädgårdsanläggningarna bör ju en erfaren trädgårdsman vara behjälplig, varför länskonsulenter borde stå till förfogande.

Redan har behovet härav framträtt så starkt, att trädgårdskonsulenter anställts med denna här berörda uppgift. Västmanlands läns landsting ställde förlidet år medel till förfogande härför och konsulent har nu anställts. Samma behov är givetvis för handen över hela landet.

En av orsakerna till att Kungl. Maj:t skjutit undan denna sak synes vara, att ett tillräckligt antal kompetenta män icke skulle finnas att tillgå, förr än den högre trädgårdsskolan vid Alnarp kommit till stånd och hunnit utbilda sådana. Jag anser dock, att saken är för brådskande för att ställas på en oviss framtid. Det bör kunna finnas ett rätt stort antal trädgårdsmän i landet med så stor insikt och erfarenhet, att uppdraget kan läggas med förtroende i deras händer till dess, att de nya männen med mera teoretisk skolning hunnit utbildas.

De sakkunniga ha utgått ifrån, att hushållningssällskapen skulle anställa trädgårdskonsulenter. Då landstingen kunna antagas alltmera komma att behjärta framför allt skolornas behov torde det böra ordnas så, att dessa, där de anställa konsulent, kunna påräkna samma understöd som hushållningssällskapen.

Då emellertid icke alla län torde komma att anställa sådan konsulent torde anslag för ett tiotal till en början vara fullt tillräckligt.

Beträffande den kvinnliga trädgårdsundervisningen har Kungl. Maj:t väl framställt förslag om en tvåårig kvinnlig trädgårdskurs vid Apelryd, men däremot icke upptagit förslaget om den kortare utbildningskursen för kvinnliga hemkonsulenter. Det angives, att förläggningssorten för sådan kurs skulle behöva bli föremål för ytterligare utredning.

Även denna sak är dock synnerligen brådskande. Den kristid vi genomlevat och som icke synes bli slut så snart, har fäst allmänna uppmärksamheten på hemmens hushållning i mycket hög grad. Men av denna hushållning bör produktionen — och då i hög grad den mindre trädgårdens produktion — intaga ett framstående rum. Behovet av kvinnliga konsulenter för hemhushållningens upphjälpande har vaknat ute i landet. Dessa konsulenter böra dock till övriga insikter även äga sådan i trädgårdsskötsel. Det kan icke väntas i årtal, att anordningar skola träffas att meddela dem lämplig sådan. Och en sådan kortare kurs vid Apelryd bör icke vara en så märklig sak, att den skall

behöva ställas på framtiden, utan den bör kunna komma till stånd med statens understöd med det första.

Möjligt är, att under uppskovet ligger tanken på, att hemkonsulenterna böra ha en ännu större trädgårdsutbildning än den, som kan erhållas vid den kortare kursen vid Apelryd. Jag föreställer mig emellertid, att en kvinna, som genomgått lantushållningsskolorna på Rimforsa eller Brogård, bör vara så rustad för sin uppgift, att hon skall gå i land med den, vad det ankommer utbildningen. En allt för lång utbildningstid kan leda till att avskräcka från att välja denna levnadsbana och därjämte att tynga med så stora ekonomiska utgifter, att det blir svårt för det allmänna att betala en avlöning, som svarar mot dessa.

På grund av vad jag anført, hemställer jag, att riksdagen utöver bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 312 ville

dels ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag för 1920 av 12,500 kronor för att tilldelas hushållningssällskap eller landsting med högst 1.250 kronor för varje län för anställande av länsträdgårdskonsulenter,

dels höja det av Kungl. Maj:t begärda anslaget till trädgårdsskola vid Apelryd till 10,000 kronor med villkor, att en kurs för hemkonsulenter därstädes kommer till stånd.

Stockholm den 30 mars 1919.

And. Pers.